

การฟื้นฟูองค์กรธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน

นางสาวณอมมล เชื้อบุญชัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ. ศ. 2532

ISBN 974-569-997-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15439

I 1030261X

REORGANIZATION

Miss Thanomnuai Chuerboonchai

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-997-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

การฟื้นฟูองค์กรธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน

นางสาวณอมนวล เชื้อบุญชัย

นิติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา นิมมานเหมินท์

รองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กาญจนา นิมมานเหมินท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ปรีชา พานิชวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชลอ ว่องวัฒนาภักดิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ประภัสร์ ศรีสัตยาภรณ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ถนอมนวล เชื้อบุญชัย : การฟื้นฟูองค์กรธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน
(REORGANIZATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.กาญจนา นิมมานเหมินท์, รศ.พิเศษ
เสตเสถียร, 177 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะหามาตรการให้ความคุ้มครองแก่ธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน
ซึ่งมีโอกาสที่จะฟื้นฟูกิจการให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ หากได้รับการสนับสนุนทางการเงินจาก
เจ้าหนี้หรือบุคคลภายนอก โดยไม่ต้องตกเป็นบุคคลล้มละลาย

จากการศึกษาถึงวิวัฒนาการทางกฎหมายล้มละลาย พบว่าในปัจจุบันต่างประเทศได้มีบทบัญญัติ
ในเรื่องการฟื้นฟูกิจการอันเป็นวิธีการช่วยเหลือลูกหนี้ที่สุจริต แต่ต้องประสบปัญหาทางการเงินให้ได้มี
โอกาสฟื้นคืนกิจการกลับขึ้นมาได้ อันเป็นขบวนการก่อนล้มละลาย ในขณะที่เดียวกันก็เป็นผลให้บรรดา
เจ้าหนี้เดิมมีโอกาสได้รับชำระหนี้คืน แต่กฎหมายไทยมิได้มีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าว ในทางตรงกัน
ข้ามกลับมีบทบัญญัติในทางที่เป็นผลร้ายและอุปสรรคต่อการฟื้นฟูกิจการ เช่น บทบัญญัติในมาตรา 94 (2)
ของพระราชบัญญัติล้มละลาย ซึ่งกำหนดไว้ว่าหนี้ซึ่งเจ้านี้ยอมให้ลูกหนี้กระทำขึ้นโดยรู้ยว่าลูกหนี้มีหนี้สิน
ล้นพ้นตัวเป็นหนี้ที่ไม่อาจขอรับชำระหนี้ได้ กวียเหตุนี้จึงทำให้บรรดาเจ้าหนี้ลงเลใจในการที่จะเข้าช่วย
เหลือลูกหนี้ฟื้นฟูกิจการ ลูกหนี้จึงขาดโอกาสที่จะแก้ไขฟื้นฟูกิจการของตน ฉะนั้นกฎหมายไทยจึงควรมีบท
บัญญัติในเรื่องการฟื้นฟูกิจการในทำนองเดียวกับหลักกฎหมายดังกล่าวของต่างประเทศ

สำหรับโครงสร้างของบทบัญญัติในเรื่องการฟื้นฟูกิจการควรมีลักษณะดังนี้คือ เป็นขั้นตอนที่
เกิดขึ้นก่อนศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด และให้ลูกหนี้เป็นผู้ดำเนินการของลูกหนี้ต่อไป โดยการให้
ลูกหนี้เสนอแผนการฟื้นฟูกิจการที่จะต้องได้รับความเห็นชอบจากบรรดาเจ้าหนี้และได้รับการยืนยันจากศาล
อีกครั้งหนึ่ง หลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการฟื้นฟูกิจการจะต้องปรากฏว่า ลูกหนี้เป็นบุคคลที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว
การประกอบกิจการของลูกหนี้เกิดการขาดสภาพคล่องทางการเงิน แต่มีโอกาที่จะฟื้นฟูกิจการได้และ
เจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการจะได้รับบริริมสิทธิที่จะได้รับชำระหนี้จากกองทรัพย์สินของ
ลูกหนี้ในคดีล้มละลายก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ และหากลูกหนี้ไม่สามารถดำเนินการตามแผนการฟื้นฟูได้สำเร็จ
ลูกหนี้ต้องเข้าสู่กระบวนการล้มละลายโดยถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา mwood

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

THANOMNUAL CHUERBOONCHAI : REORGANIZATION. THESIS ADVISOR :
ASST. PROF. KANCHANA NIMMANHAEMINDA, ASSOC. PROF. PISES SETHSATHIRA.
177 PP.

This research aims is investigate a measure to protect a financially-trouble business organization who has a good chance to resume its business, should it obtain financial support from its creditors or third party.

Upon studying of the development of bankruptcy law, it is found that at present, laws in other countries contain provisions on rehabilitation to help good faith debtors who are facing financial trouble to resume its business which the debtor has opportunities to reorganize its business. In addition, the process will enable the creditors to obtain payments from its debtor. However, there is no such provisions in Thai laws. Contrarily, there are certain provisions that cause adversity and hinder the reorganization process, e.g. provision in article 94 (2) of the Bankruptcy Act. Consequently, the creditors will hesitate to assist the debtor to reorganize its business. Thus, the debtor will lose opportunity to reorganize its business and subsequently has to liquidated. As a result, Thailand should have such provisions similar to the reorganization law as stipulate in other countries.

The proposed structure of reorganization provisions should be as follows, i.e. the process of reorganization should occur prior to the court hearing receiver order, the debtor should be able to continue its business after its reorganization plan shall have been approved by its creditors and confirmed by the Court. As to criteria for the eligibility for reorganization, it must appear that the debtor has an excessive obligation and a temporary cash - flow problem which can be resolved. Creditors who render credit facilities to the debtor for reorganization should have preference right to obtain payments from the debtor's assets in the bankruptcy proceeding before any other creditors. Finally, if the debtor could not successfully implement the plan, the debtor should be brought into ordinary bankruptcy procedure and adjudged into receivership.

ภาควิชานิติศาสตร์
สาขาวิชานิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาmsvud

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
กาญจนา นิมมานเหมินท์ และรองศาสตราจารย์พิเศษ เสตเสถียร ที่กรุณาเป็น
อาจารย์ที่ปรึกษา และได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนได้
ตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกบทจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ทั้งสองไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ปรีชา หานิชวงษ์ และรองศาสตราจารย์
ดร.ชโล ว่องวัฒนาภักดิ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและให้ข้อคิดต่าง ๆ แก่ผู้เขียนจน
สามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ประภัสร์ ศรีสัตยากุล ที่ได้สละเวลาอันมี
ค่าให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนตลอดจนให้เอกสารที่เกี่ยวข้อง
กับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ใช้ในทางปฏิบัติ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์สุรศักดิ์ วาจาสิทธิ์ ที่ได้สละเวลาช่วยตรวจ
แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับประเทศสิงคโปร์ ตลอดจนให้คำปรึกษาและวางรากฐาน
ในเรื่อง Judicial Management ของสิงคโปร์ให้แก่ผู้เขียน พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ
ทางด้านข้อมูลภาษาไทยเพื่อใช้ในการวิเคราะห์แก่ผู้เขียนด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูริย์ กงสมบูรณ์ ที่ได้กรุณาสละ
เวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โมวิไลกุล ที่ได้ส่งเสริม
และสนับสนุนผู้เขียนตั้งแต่ผู้เขียนเริ่มศึกษาในชั้นปริญญาตรีจนถึงปัจจุบัน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์พิชัยศักดิ์ ทรายางกูร ที่ได้กรุณาช่วยค้นเอกสาร
ตำรากฎหมายต่างประเทศให้ผู้เขียนจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์จรูญ ภักดีธนากุล ที่ให้ความช่วยเหลือ
แก่ผู้เขียนในด้านเอกสารภาษาไทยเพื่อประกอบการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ฉัตรทิพย์ เชื้อบุญชัย ที่ได้ช่วยผู้เขียนค้นคว้า
กฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนช่วยแปลเอกสารภาษาต่างประเทศ และให้ข้อคิดต่าง ๆ
แก่ผู้เขียนจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นรูปร่างขึ้นได้

ท้ายที่สุด ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะมีคุณค่าและประโยชน์แก่ผู้ที่ใฝ่ศึกษา
หาความรู้ และอาจจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายล้มละลายบ้าง
หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขออภัยแต่เพียงผู้เดียว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่จะทำการวิจัย	1
ปัญหาที่จะดำเนินการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตในการวิจัย	3
ประโยชน์ที่จะได้จากงานวิจัย	3
บทที่ 2 วิวัฒนาการและแนวความคิดของกฎหมายล้มละลาย	4
กฎหมายโรมัน	
2.1 กฎหมายโรมัน	4
2.2 การพัฒนาของการล้มละลายในยุโรปตะวันตก	8
2.3 กฎหมายล้มละลายของประเทศสหรัฐอเมริกา	9
2.4 กฎหมายล้มละลายของประเทศไทย	12
2.4.1 กฎหมายลักษณะกู้หนี้ ที่กราช 1278	13
2.4.2 พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมลักษณะกู้หนี้ยี่สิบสี่ ร.ศ. 110	14
2.4.3 พระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ. 127	16
2.4.4 พระราชบัญญัติล้มละลาย ร.ศ. 130	17
2.4.5 พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483	19

บทที่ 3	การแก้ปัญหาในกรณีลูกหนี้มีหนี้สินล้นพ้นตัวตามกฎหมายไทย	22
3.1	เจ้าหนี้	23
3.1.1	เจ้าหนี้มีประกัน	23
3.1.2	เจ้าหนี้ไม่มีประกัน	23
3.1.3	ใครมีอำนาจฟ้องลูกหนี้ให้เป็นบุคคลล้มละลาย	24
3.1.4	หลักเกณฑ์การฟ้องคดีล้มละลาย	24
3.1.5	คำสั่งพิทักษ์ทรัพย์	28
3.1.6	ผลของคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์	30
3.1.7	อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์	32
3.1.8	ปัญหาและข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ	36
3.2	ลูกหนี้	37
3.2.1	หลักเกณฑ์การประนอมหนี้ก่อนล้มละลาย	38
3.2.2	การพิจารณาคำขอประนอมหนี้ชั้นเจ้าพนักงาน พิทักษ์ทรัพย์	39
3.2.3	การพิจารณาคำขอประนอมหนี้ชั้นศาล	39
3.2.4	ผลของการประนอมหนี้	42
3.2.5	ปัญหาที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการประนอมหนี้	42
บทที่ 4	การฟื้นฟูองค์ธุรกิจประสบปัญหาทางการเงินของประเทศสหรัฐอเมริกา	45
4.1	ความเป็นมาของการฟื้นฟูองค์ธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน	45
4.2	ประโยชน์ในการนำบทที่ 11 มาใช้ในฟื้นฟูองค์ธุรกิจที่ประสบ ปัญหาทางการเงิน	47
4.3	ขั้นตอนของการฟื้นฟูองค์ธุรกิจที่ประกอบปัญหาทางการเงิน	48
4.3.1	การร้องขอ	48
4.3.1.1	สภาวะบังคับไต่หยุด	53

4.3.2	การพิสูจน์หนี้	56
4.3.2.1	การจัดแบ่งชั้นเจ้าหนี้	58
4.3.3	การตั้งคณะกรรมการเจ้าหนี้	60
4.3.3.1	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเจ้าหนี้	61
4.3.3.2	การประชุมเจ้าหนี้	63
4.3.4	แผนการฟื้นฟูกิจการ	64
4.3.4.1	หลักเกณฑ์ในการร่างแผนการฟื้นฟู กิจการ	65
4.3.4.2	สิทธิเรียกร้องที่ถูกระงับหรือระงับ เงื่อนไข	67
4.3.4.3	การชักชวนให้ออกเสียงยอมรับแผน ฟื้นฟูกิจการ	70
4.3.4.4	การยอมรับแผนการ	75
4.3.5	การยืนยันแผนการ	75
4.3.5.1	หลักประโยชน์ที่ที่สุดของเจ้าหนี้	77
4.3.5.2	หลักความเป็นไปได้อันหนึ่งของแผนการ ฟื้นฟูกิจการ	78
4.3.5.3	การยอมรับแผนการด้วยการบังคับ คดี	79
4.3.5.4	ผลของการยืนยันแผนการ	84
4.3.5.5	การดำเนินธุรกิจของลูกหนี้	90
4.3.5.6	การได้รับสินเชื่อ	91
บทที่ 5	การฟื้นฟูกิจการที่ประสบปัญหาทางการของประเทศสิงคโปร์	98
5.1	คำสั่งให้ใช้วิธีการ Judicial Management	102
5.2	ผลของการยื่นคำร้องขอ Judicial Management Order	106
5.3	ผลที่ตามมาของ Judicial Management	107
5.4	อำนาจของ Judicial Manager	108
5.5	หน้าที่ของ Judicial Manager	110

5.6	สิทธิของเจ้าหน้าที่ในขบวนการ Judicial Management	114
5.7	สิทธิของเจ้าหน้าที่เป็นธนาคารในระหว่างการใช้ Judicial Management Order	115
บทที่ 6	อุปสรรคในการนำหลักการฟื้นฟูองค์กรธุรกิจที่ประสบปัญหาทางการเงินมาใช้ในประเทศไทย และมาตรการในการแก้ไข	120
6.1	อุปสรรคทางคานกฎหมาย	120
6.2	มาตรการในการแก้ไข	123
บทที่ 7	สรุปและเสนอแนะ	163
	บรรณานุกรม	172
	ประวัติผู้เขียน	177

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย